

ថ្ងៃអង្គារ ១២កើត ខែផល្គុន ឆ្នាំជូត ទោស័ក ព.ស ២៥៦៤
រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១

**សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន
ស្តីពី**

លទ្ធផលនៃការសង្កេតការចុះឈ្មោះ និងសវនកម្មបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២០

គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា ហៅកាត់ថា ខុមហ្វ្រែល បានសង្កេត មើលលើដំណើរនៃការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងសិក្សាលើបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតជារៀងរាល់ឆ្នាំចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៦ ដល់ឆ្នាំ២០២០។ ការឃ្លាំមើលដំណើរការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ខុមហ្វ្រែល បានដាក់ពង្រាយអ្នកសង្កេតការណ៍ជា លេខាខេត្តរបស់ខ្លួន សង្កេតមើលតាមការិយាល័យចុះឈ្មោះ ចំនួន ១៣ខេត្ត។ ការធ្វើសវនកម្មបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត គឺជាការសិក្សាលើគុណភាពបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតផ្លូវការ ដើម្បីសិក្សាលើករណីដូចជា ការផ្ទៀងផ្ទាត់ឈ្មោះក្នុងបញ្ជី បោះឆ្នោត និងវត្តមានអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតស្ទួនក្នុងបញ្ជី ភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានក្នុងបញ្ជី ឈ្មោះបោះឆ្នោត រួមទាំងឯកសារដែលបានប្រើប្រាស់លើបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបញ្ហាប្រឈមរបស់អ្នកបានចុះ ឈ្មោះបោះឆ្នោតផងដែរ។

យោងតាមការរកឃើញរបស់ខុមហ្វ្រែល ទាក់ទងនឹងចំណុចទាំងឡាយនៃបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត ឬវិភាគត្រឹម ឈ្មោះដែលមានក្នុងបញ្ជី ខុមហ្វ្រែលយល់ឃើញថា បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតមានគុណភាពអាចទទួលយកបាន តែបើពិនិត្យ លើសិទ្ធិអ្នកបោះឆ្នោត រួមទាំងការចេញឯកសារបញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម និងមិនទាន់ដោះ ស្រាយបាននៅឡើយ។ ការណ៍នេះ តម្រូវឱ្យមានការខិតខំបន្ថែមទៀត ពីស្ថាប័ន គ.ជ.ប និងរដ្ឋាភិបាល រួមទាំងស្ថាប័ន សភា ក្នុងការបើកផ្លូវជូនប្រជាពលរដ្ឋឱ្យមានសិទ្ធិចុះឈ្មោះនៅក្រៅប្រទេស។

១. ការរៀបចំការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត៖ ដំណើរការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតក្នុងឆ្នាំ២០២០នេះ បានពន្យារពេលពីខែឧសភា មកខែតុលា វិញ ដោយសារតែស្ថានភាពនៃការឆ្លងជំងឺកូវីដ១៩ ដែលរីករាលដាលទូទាំងពិភព លោក ជាមួយស្ថិតិប៉ាន់ស្មាននៃអ្នកគ្រប់អាយុបោះឆ្នោតចំនួន ១០,៣៨២,៧៥២នាក់ និងការិយាល័យបោះឆ្នោតប៉ាន់ ប្រមាណចំនួន ២៣,៤១៨ ការិយាល័យ។ ដោយសារស្ថានភាពនេះ បានធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋចំណាកស្រុក(ក្រៅ/ក្នុង ប្រទេស)មួយចំនួន វិលត្រឡប់ទៅលំនៅដ្ឋាន ជាហេតុធ្វើឱ្យមានកំណើននៃការចុះឈ្មោះថ្មីបានកើនឡើង មានចំនួន ២៦៨,៦១១នាក់ស្មើនឹង ៨៩.៤២ភាគរយ។ សរុបអ្នកបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២០ មានចំនួន ៨,៨៣១,៩៧១ នាក់ ស្មើនឹង ៨៥.០៦ភាគរយ ដែលប្រើប្រាស់ការិយាល័យសរុបចំនួន ២៣,៤២៥ការិយាល័យ។

ច្បាប់ ឬនីតិវិធីមិនអាចសម្រួលដល់ការចុះឈ្មោះប្រជាពលរដ្ឋចំណាកស្រុកនៅក្រៅប្រទេស(ស្ថិតិក្រៅផ្លូវការ នៃអ្នកធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសជាង ២លានាក់)នៅឡើយទេ ប៉ុន្តែគេឃើញមានករណីចុះឈ្មោះឱ្យប្រជាពលរដ្ឋជាក្រុម ការងារចុះមូលដ្ឋាន និងកងកម្លាំងនគរបាលមួយចំនួន ដែលមិនបានរស់នៅក្នុងភូមិ ឬមិនដឹងថា រស់នៅក្នុងបន្ទាយ ឬ

Vision: A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ទស្សនៈវិស័យ ៖ ដើម្បីឱ្យការបោះឆ្នោតតាមវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានលើកកម្ពស់ និងលើកកម្ពស់ដើម្បីនាំមកនូវផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។

អត់នោះទេ(គ្រាន់តែមានលិខិតបញ្ជារបេសកកម្មស្នាក់នៅក្នុងបន្ទាយអំឡុងពេលចុះឈ្មោះ) បែរជាមេប៉ុស្ដិ៍បញ្ជាក់ការស្នាក់នៅ ឬអាជ្ញាធរបញ្ជាក់ទីលំនៅជូនសម្រាប់ការចុះឈ្មោះឱ្យបាន។

ខុមហ្វ្រែល បានធ្វើកិច្ចពិភាក្សាតាមខេត្តចំនួន ១០ខេត្ត ស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យ និងការបោះឆ្នោត។ ជាលទ្ធផល នៃកិច្ចពិភាក្សា មានចំណុចជាច្រើនដែលអ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាសំណូមពរទាក់ទងការបោះឆ្នោត។ ក្នុងចំណោមនោះ មានចំណុចមួយដែលសំខាន់ទាក់ទងនឹងការចុះឈ្មោះគឺ បានស្នើសុំទៅ គ.ជ.ប និងរដ្ឋាភិបាលឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ និងផ្តល់លទ្ធភាព ឬរៀបចំយន្តការច្បាប់ ឬនីតិវិធីឱ្យអ្នករស់នៅខាងក្រៅប្រទេសបានចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតនៅក្រៅប្រទេសផង។

២. បណ្តឹងទាក់ទងនឹងការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

តាមសេចក្តីប្រកាសដោយ គ.ជ.ប លេខ ០៤០ គ.ជ.ប/ប្រ.ក.ព មានបណ្តឹងជំទាស់នឹងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតជំហូរ នៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ សរុបចំនួន ១៣៦បណ្តឹង។ តាមសេចក្តីប្រកាសនេះ គ.ជ.ប មិនបានបញ្ជាក់ពីចំនួនឈ្មោះដែលត្រូវលុបចេញពីបញ្ជីនោះទេ ហើយក៏មិនឃើញបើកសវនាការជាសាធារណៈដែរ។ គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ បានលើកឡើងថា ភ្នាក់ងារខ្លួនបានដាក់ពាក្យប្តឹងជំទាស់ចំនួន ១៣៤បណ្តឹងនៅថ្នាក់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ដើម្បីលុបឈ្មោះអ្នកមិនមានលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ចំនួន ៣,៤២៤នាក់ ចេញពីបញ្ជីឈ្មោះ តែបណ្តឹងទាំងនោះ ភ្នាក់ងារគណបក្សនយោបាយ មិនបានទទួលព័ត៌មានថា គ.ជ.ប បានលុបឈ្មោះចេញចំនួនប៉ុន្មាននោះដែរ។

ករណីនេះ ខុមហ្វ្រែល បានធ្វើការសិក្សានៅលើឈ្មោះបោះឆ្នោត ដែលមានក្នុងបញ្ជី៤៩ឈ្មោះ ក្នុងភូមិចំនួន៩ភូមិ នៃខេត្តចំនួន ៨ខេត្ត។ ក្នុងចំណោមឈ្មោះដែលបានសិក្សានេះ បង្ហាញថា ឈ្មោះចំនួន ១២ឈ្មោះ មេភូមិ ឬអ្នករស់នៅក្នុងភូមិគោលមិនបានបញ្ជាក់ថាស្គាល់នោះទេ ប៉ុន្តែស្ម័គ្រ មេឃុំ និងមេក្រុមក្នុងភូមិឧបសម្ព័ន្ធនៃភូមិគោល បានបញ្ជាក់ថា ១២ឈ្មោះនោះគឺ ពិតជាបានរស់ក្នុងភូមិឧបសម្ព័ន្ធនោះពិតប្រាកដមែន។ ឈ្មោះចំនួន ២៨ឈ្មោះ មេភូមិបញ្ជាក់ថា មិនបានស្គាល់ទេ តែស្ម័គ្រ មេឃុំ បានបញ្ជាក់ថា អ្នកទាំងនោះ ជាប៉ូលីស ជាទាហាន ជាក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិ ដែលបានស្នាក់នៅក្នុងបន្ទាយ ឬមកបំពេញបេសកកម្មនៅអំឡុងពេលចុះឈ្មោះ និងអ្នកខ្លះជាកម្មករ។ រីឯឈ្មោះចំនួន៩ ទៀត មេភូមិ ឬអ្នករស់នៅក្នុងភូមិ បានបញ្ជាក់ថា មិនស្គាល់ ប៉ុន្តែស្ម័គ្រ ឬមេឃុំ បានបញ្ជាក់ថា បានចុះឈ្មោះឱ្យអ្នកទាំងនោះពិតប្រាកដមែន តែមិនបានបញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណនៃអ្នកទាំងនោះទេ។

៣. ការពិនិត្យលើបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២០៖ ការពិនិត្យលើបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២០ ខុមហ្វ្រែល បានរកឃើញថា ក្នុងចំណោមឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតមានក្នុងបញ្ជីចំនួន ៨,៨៣១,៩៤៧ឈ្មោះ មានឈ្មោះស្ទួនចំនួន ៧៩ឈ្មោះ (សរុបឈ្មោះ១៥៨ឈ្មោះ ដោយអ្នកបោះឆ្នោត ម្នាក់ស្ទួនមួយឈ្មោះ)។ ឈ្មោះស្ទួននេះ បានកំណត់យកនូវព័ត៌មានពីបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត ចំនួន ៤ចំណុចគឺ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឈ្មោះ ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត និងភេទ។ ឈ្មោះស្ទួនចំនួន ៧៩ឈ្មោះ មានទាំងឈ្មោះស្ទួនក្នុងប្រភេទឯកសារដូចគ្នា និងមានខ្លះទៀតខុសប្រភេទគ្នាដែរ ដូចជា អ.ខ ប្រភេទទី៣ស្ទួននឹងទី៣ ឬអ.ខ ប្រភេទទី១ ស្ទួនទី២ ឬប្រភេទទី២ ស្ទួនជាមួយនឹងទី៣ ឬប្រភេទទី១ ស្ទួនជាមួយនឹងទី៣ ដែរ។

ក្នុងចំណោមឈ្មោះស្ទួន ៧៩ឈ្មោះនោះ មាន ៥៤ឈ្មោះបានស្ទួនខុសខេត្ត ១៨ឈ្មោះ បានស្ទួនក្នុងខេត្តតែមួយតែខុសឃុំ ៤ឈ្មោះ ស្ទួនក្នុងការិយាល័យ និង ៣ឈ្មោះ ស្ទួនក្នុងឃុំតែមួយតែខុសការិយាល័យ។

ករណីសិក្សាលើឈ្មោះស្ទួនដែលបានរកឃើញនេះ ខុមហ្វ្រែលជ្រើសរើសយកឈ្មោះចំនួន ៣ក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត ទៅសិក្សានៅខេត្តចំនួន ៤គឺ ខេត្តកំពត ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្តកណ្តាល និងខេត្តសៀមរាប បានរកឃើញថា អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតម្នាក់ ពិតជាមានឈ្មោះ ២ប្រាកដមែន ដូចជាអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ម្នាក់មានឈ្មោះនៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យផង និងមានឈ្មោះនៅខេត្តកណ្តាលផង។ មូលហេតុដែលនាំឱ្យមានព័ត៌មានស្ទួននេះ ភាគ

ច្រើនបណ្តាលមកពីកំហុសក្រុមមន្ត្រីចុះឈ្មោះដែលធ្វេសប្រហែសក្នុងការបំពេញទម្រង់ ដូចជាករណីនៅខេត្តកណ្តាល អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតធ្លាប់បានប្រាប់ទៅក្រុមចុះឈ្មោះថា គាត់មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតហើយ តែគាត់ បានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មី ទើបមកចុះឈ្មោះថ្មី លុះ គ.ជ.ប ចេញបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតមក គឺឈ្មោះនៅតែមានក្នុងតំបន់ ចាស់ដែលគាត់ធ្លាប់រស់នៅ(ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ)ដដែល។

ឈ្មោះស្នូននេះ បើប្រៀបធៀបជាមួយឆ្នាំ២០១៩ ឃើញថាមានតួលេខកើនឡើង (កាលឆ្នាំ២០១៩ មានចំនួន ១៧ឈ្មោះ)។ ខុមហ្វ្រែល កត់សម្គាល់ឃើញថា ឈ្មោះស្នូនដែលបានកើតឡើងក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៩ ដែលខុមហ្វ្រែលបានបញ្ជូនឈ្មោះទាំងនោះទៅ គ.ជ.ប ដើម្បីដោះស្រាយ គឺមាន ១៧ឈ្មោះបានលុបចេញពីបញ្ជីរួច ហើយ។

ខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញទៀតថា ក្នុងចំណោមឈ្មោះ ៨,៨៣១,៩៤៧ឈ្មោះក្នុងបញ្ជី មានករណីលេខ សម្គាល់ក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត ចំនួន ២១,៦៦៦ ករណី(ឈ្មោះខ្លះដូចគ្នា១ករណី ខ្លះលើសពី ១ករណី) មានលេខ សម្គាល់ក្នុងប្រភេទឯកសារបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណដូចគ្នា។ ក្នុងចំណោមករណីជាង២ម៉ឺនឈ្មោះនេះ មានលេខដូចគ្នា ក្នុងប្រភេទអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ(អ.ខ) ចំនួន ២០៨១៦ករណី (ករណីខ្លះដូចគ្នា ១ករណី ខ្លះលើសពី ១ ករណី) និងលេខក្នុងប្រភេទអត្តសញ្ញាណបញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ឯ.អ ដូចគ្នាចំនួន ៨៥០ករណី(ករណីខ្លះដូច គ្នា ១ករណី ខ្លះលើសពី១ករណី)។ បើប្រៀបធៀបលើបញ្ជីឈ្មោះជាង ៨លានឈ្មោះវិញ គឺ អ.ខ ចំនួន ២០៨១៦ ករណីក្នុងឈ្មោះអ្នកប្រើប្រាស់ អ.ខ សរុបចំនួន ៨,៣៩៧,៣៧២ឈ្មោះ ដែលមានលេខដូចគ្នា។ រីឯលេខ ឯ.អ មាន លេខដូចគ្នា ចំនួន ៨៥០ករណីនៃចំនួនសរុបនៃអ្នកប្រើ ប្រាស់ ឯ.អ ចំនួន ៤៣៤,៥៧៥ឈ្មោះ មានលេខដូចគ្នា។ ការ រកឃើញលេខដូចគ្នានេះ មិនអាចសន្និដ្ឋានថា ជារបស់មនុស្សតែម្នាក់នោះទេ តែអាចសម្គាល់ថា ឯកសារនៃអ្នកបោះ ឆ្នោតមានលេខសម្គាល់ ដូចគ្នា។

ការពិនិត្យលើអត្តសញ្ញាណសម្រាប់ចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត (អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ-អ.ខ ឬឯកសារ បញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណសម្រាប់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត-ឯ.អ) នៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០២០ បានបង្ហាញថា អ.ខ ទី១ មានចំនួន ៥៤៩,១៥២ឈ្មោះស្មើនឹង ៦.២ភាគរយ អ.ខ ទី២ មានចំនួន ៣១៧,៣៩៨ឈ្មោះស្មើនឹង ៣.៦ភាគរយ អ.ខ ទី៣ មានចំនួន ៧,៥៣០,៨២២ឈ្មោះស្មើនឹង ៨៥.៣ភាគរយ និង ឯ.អ មានចំនួន ៤៣៤,៥៧៥ ឈ្មោះស្មើនឹង ៤.៩ភាគរយ។ តួលេខនេះបានបង្ហាញថា អ្នកមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត ចំនួន ១៤.៧ភាគ រយត្រូវការចាំបាច់ការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពឯកសារឡើងវិញ។

៤. ការផ្ទៀងផ្ទាត់វត្តមានអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតជាមួយបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត

ក្នុងចំណោមឈ្មោះអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតក្នុងបញ្ជីចំនួន ១០៣០ឈ្មោះ (ផ្នែកមួយនៃទិន្នន័យសំណាក) មាន ១០១៣ឈ្មោះនៃបានផ្តល់ចម្លើយ ស្មើនឹង ៩៨.៤៥ភាគរយ (ក្នុងខេត្តចំនួន ១១ខេត្ត និងក្នុងភូមិចំនួន ១០៣ភូមិ) បង្ហាញថា បានស្គាល់ និងពិតជាមានវត្តមានប្រាកដរស់នៅក្នុងភូមិ បញ្ជាក់ដោយមេភូមិ និងអ្នករស់នៅក្នុងភូមិ។ ឈ្មោះចំនួន ១០ឈ្មោះស្មើនឹង ០.៩៧ភាគរយ មេភូមិ ឬអ្នករស់នៅក្នុងភូមិមិនស្គាល់ តែបានរកឃើញឈ្មោះ និងឯក សារបញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជីសាលាយុវស្សា ក្រៅពីនោះ គឺមិនទទួលបានការបញ្ជាក់ពីអាជ្ញាធរ ឬប្រជា ពលរដ្ឋឡើយ។ ក្នុងចំណោមអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានស្គាល់ អ្នកខ្លះបានជួបសម្ភាសន៍ដោយផ្ទាល់ និងអ្នកខ្លះទទួល បានការបញ្ជាក់ពីសាច់ញាតិ។

ក្នុងចំណោមឯកសារដែលអ្នកស្ម័គ្រចិត្តបានធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ រវាងព័ត៌មានក្នុងឯកសារដែលអ្នកមានសិទ្ធិបោះ ឆ្នោតមាន (អ្នកបោះឆ្នោតដែលមានឯកសារអាចផ្ទៀងផ្ទាត់បានចំនួន ៥០០ឯកសារ) ជាមួយព័ត៌មានក្នុងបញ្ជីឈ្មោះ

បោះឆ្នោតឃើញថា ៤២៩ឯកសារស្នើនឹង ៨៦ភាគរយ ដូចគ្នា ក្រៅពីនោះអ្នកបោះឆ្នោតបានប្រើប្រាស់ឯកសារថ្មីខុស ពីកាលចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត។

៥. គុណភាពបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត

អ្វីជាគុណភាពនៃបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត គឺជាបញ្ជីឈ្មោះដែលមានគុណភាព បញ្ជីឈ្មោះមួយដែលអាចធានាថា ប្រជាពលរដ្ឋអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត មានឈ្មោះបោះឆ្នោតតែមួយក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតពិត ជាមានវត្តមាននៅមូលដ្ឋានពិតប្រាកដដូចក្នុងបញ្ជី រីឯព័ត៌មានអ្នកបោះឆ្នោត គឺត្រូវមានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវរវាងឯកសារអ្នក មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងឯកសារនៅក្នុងបញ្ជី រួមទាំងឈ្មោះដែលមិនអាចបាត់បង់ពីក្នុងបញ្ជីពេលទៅបោះឆ្នោត។

ខុមហ្វ្រែលបានសិក្សាពីបញ្ជី និងធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មាន ឃើញថា ៩៨.៤៥ភាគរយ(១១ខេត្ត)នៃឈ្មោះ ដែលបានផ្ទៀងផ្ទាត់គឺមានវត្តមានអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតពិតប្រាកដ។ រីឯឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតក្នុងបញ្ជី ដែលបានរក ឃើញស្ទើរមានចំនួន ៧៩ឈ្មោះ (ប្រសរុបចំនួន ១៥៨ឈ្មោះ) នៃឈ្មោះអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតសរុបចំនួន ៨,៨៣១,៩៤៧ឈ្មោះ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានឯកសារដែលអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតបានផ្តល់ឱ្យ(៥០០នាក់) ជាមួយ ព័ត៌មានក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត មាន ៤២៩ឯកសារ ស្នើនឹង ៨៦ភាគរយ បញ្ជាក់ថា ព័ត៌មានដូចគ្នា និង ៤២ឯកសារ ស្នើនឹង ៨.៤ភាគរយ គឺមិនដូចគ្នាដោយសារតែឯកសារអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតខ្លះបានដោះដូរខុសពីឯកសារពេលទៅ ចុះឈ្មោះ និងមិនទាន់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅឡើយ។ បើពិនិត្យមើលលើលេខសម្គាល់ឯកសារវិញ ឃើញថាក្នុងចំណោម ៨,៨លានឈ្មោះមាន ២១,៦៦៦ករណី មានលេខសម្គាល់ដូចគ្នាមួយ ឬលើសពីមួយក្នុងប្រភេទដូចគ្នា (គ.ជ.ប ត្រូវធ្វើការ កែសម្រួល)។ ខុមហ្វ្រែល បានរកឃើញទៀតថា ឯកសារអ្នកបោះឆ្នោតដែលបានប្រើក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត មិនទាន់ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព (អ.ខ ប្រភេទទី១ អ.ខ ប្រភេទទី២ និងឯកសារបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណ-ង.អ) មានចំនួន១,៣០១,១២៥ ឈ្មោះស្នើនឹង ១៤.៧ភាគរយ ទាំងនេះចាំបាច់ត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបញ្ជីឈ្មោះ។

យោងតាមការរកឃើញ ហើយវិភាគត្រឹមឈ្មោះស្ទើរក្នុងបញ្ជី ខុមហ្វ្រែលនៅតែយល់ឃើញថា បញ្ជីឈ្មោះបោះ ឆ្នោតមានគុណភាពអាចទទួលយកបាន តែបើពិនិត្យលើសិទ្ធិអ្នកចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតវិញ គឺនៅមិនទាន់អាចបំពេញ បាននៅឡើយទេ ទាក់ទងនឹងអ្នកចំណាកស្រុកនៅក្រៅប្រទេស។

៦. អនុសាសន៍សម្រាប់កែលម្អ

យោងតាមរបាយការណ៍សង្ខេប ពីការរកឃើញក្នុងដំណើរការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះ និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ខុមហ្វ្រែល សូមជូននូវអនុសាសន៍មួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- គ.ជ.ប គួរតែបន្តយន្តការដោះស្រាយជាមួយគណបក្សនយោបាយដោយសន្តិវិធី និងពន្យល់តាមបែប បច្ចេកទេស ជាជាងការប្រើប្រាស់យន្តការបណ្តឹង ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលពួកគេបានការពារផល ប្រយោជន៍របស់ពួកគេ។
- គ.ជ.ប ត្រូវតែបន្តផ្តល់ព័ត៌មានទៅអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដែលនៅប្រើប្រាស់ អ.ខ ប្រភេទទី១ និងប្រភេទទី២ ហើយអស់សុពលភាពដែលមាននៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតឱ្យមកធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពឯកសារបន្តទៀត។
- គ.ជ.ប ត្រូវធ្វើការសិក្សាជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ធ្វើយ៉ាងណាបង្កើនការផ្តល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋឱ្យបានគ្រប់គ្នា ជាពិសេសអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតដែលប្រើប្រាស់ឯកសារបញ្ជាក់អត្ត សញ្ញាណសម្រាប់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត (ង.អ) និងបន្តជំរុញអ្នកបោះឆ្នោតឱ្យមកធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ពេល ទទួលបានឯកសារថ្មី។

- ចំពោះឯកសារអត្តសញ្ញាណបញ្ជាក់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត (ឯ.អ) ខុមហ្វ្រែល ស្នើឱ្យពិចារណាមើលពីលេខសម្គាល់នៃឯកសារដែលចេញឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យមានលក្ខណៈឯកកូដ ដូចគ្នាជាមួយ អ.ខ ប្រភេទទី៣ ដែរ រៀបរយមានលេខសម្គាល់ស្ទួនគ្នា ដូចករណីសិក្សាដែលបានផ្តល់ជូនក្នុងរបាយការណ៍លម្អិត។
- ពង្រឹងការយកចិត្តទុកដាក់របស់មន្ត្រីការិយាល័យចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតក្នុងការបំពេញឯកសារ ឬការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានដែលអ្នកបោះឆ្នោតបានស្នើសុំ ឬការចត្តារូប ដើម្បីកាត់បន្ថយកំហុសបច្ចេកទេសឱ្យមកកម្រិតទាបបំផុត ដែលអាចធ្វើទៅបាន ព្រោះឈ្មោះខ្លះបានស្នើសុំលុប តែត្រូវបានមន្ត្រីចុះឈ្មោះមិនទាន់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពនៅឡើយ។
- រាល់ព័ត៌មានពីលេខអត្តសញ្ញាណដែលមិនច្បាស់លាស់ក្រោយការចុះឈ្មោះ គ.ជ.ប គួរតែផ្តល់ទៅឱ្យក្រុមចុះឈ្មោះ ឬអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានឱ្យអញ្ជើញប្រជាពលរដ្ឋរូបនោះមកផ្ទៀងផ្ទាត់ ឬយកទៅបញ្ជាក់ជាមួយពួកគាត់ឡើងវិញនៅឆ្នាំបន្ទាប់ ដើម្បីកុំឱ្យមានភាពមិនប្រក្រតីព័ត៌មានលើបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត។
- តាមរយៈហេតុផលដែលចុះឈ្មោះឱ្យអ្នកមិនបានរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍ក្នុងភូមិ ហើយបានបញ្ជាក់ទីលំនៅ ឬទីសំណាក់ជូន សម្រាប់ការចុះឈ្មោះដោយមន្ត្រី ដូចរបាយការណ៍ដែលបានបញ្ជាក់ខាងលើ ខុមហ្វ្រែល ស្នើ គ.ជ.ប ដើរតួជាអ្នកសម្របសម្រួលជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលអំពីដំណើរការនៃការចុះឈ្មោះ និងជំរកជាមួយសភាក្នុងការផ្តល់ផ្លូវច្បាប់សម្រាប់បង្កើតនីតិវិធី ផ្តល់សិទ្ធិ និងលទ្ធភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋចំណាកស្រុករស់នៅក្រៅប្រទេសបានចុះឈ្មោះ តាមរយៈប្រើប្រាស់នីតិវិធីបញ្ជាក់ឯកសារ ឬនីតិវិធីចុះឈ្មោះ ដូចក្រុមការងារចុះមូលដ្ឋាន នគរបាល ទាហាន ឬក្រុមការងារផ្សេងទៀតផងដែរ។
- នីតិវិធីដោះស្រាយចុះឈ្មោះនៅក្រៅប្រទេស គ.ជ.ប អាចសម្របសម្រួលយ៉ាងពិសេសដោយរៀបចំក្រុមចុះឈ្មោះនៅក្រៅប្រទេស ដាក់នៅស្ថានទូតជាកន្លែងរៀបចំចុះឈ្មោះ ឬនៅតំបន់ដែលមានប្រជាពលរដ្ឋធ្វើការងារច្រើន ឬសាកល្បងនៅតាមជាយព្រំដែនខ្មែរជាមុន។ អ្នកចុះឈ្មោះនៅក្រៅប្រទេស អាចប្រើប្រាស់លិខិតឆ្លងដែនជាឯកសារគោល បើមិនមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរទេ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម៖

- លោក **គឹម ឃន** (នាយកប្រតិបត្តិ) 09២ ៩៤២ ០១៩
- លោក **កន សាវាខ្យ** (អ្នកសម្របសម្រួលផ្នែកអង្កេត និងតស៊ូមតិ) 09១ ៨៨៤ ៨៤០